

Štajerc" izhaja vsaki pelek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krome, za pol in četrt leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin, za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računajo naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne šte. se prodajajo po 6 v. Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopje šte. 3.



Stajerc

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torej zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserterov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Stev. 47.

V Ptuj v nedeljo dne 19. novembra 1911.

XII. letnik.

Naznanilo.

Iz raznih vzrokov nismo mogli današnji številki priloge dodati. Vsled tega smo morali tudi vsebino lista skrajšati. Cenjeni čitatelji naj to uprostijo.

Italijansko-turška vojna.

Na tripoličanskem bojišču se ni v zadnjem tednu mnogo novega zgodilo. Razven manjših prask ni poročati ničesar. Pač pa pripisajo listi vzemirljivo vest, da hočejo Italijani vojsko v egejsko morje pranesiti in tamošnje turške otoke zasesti. To bi seveda tvorilo velikansko nevarnost na splošno evropski mir in bi bila lasti Avstro Ogrska na tem koraku hudo zainteresirana. Trozveza, ki je v zadnjem času tak silo trpela, bi šla v kose in Avstrija bi morala biti navse pripravljena. Pred zaključkom lista še ni potrjilnih naznanil in bomo torej zopet prihodnjic o celi zadevi natančneje poročali.

Dama

ki drži kaj na zdravo negovanje kože, ki hoče zlasti pege odstraniti ter mehko, nežno kožo in beli teint dobiti in oddržati, umiva se edino z „Steckenperferd“ lilijanim mlečnim milom (znamka „Steckenperferd“) od Bergmann & Co. Teilschen a. E. Kos za 80 h se dobi v vseh apotekah, drogerijah in trgovinah s parfumom itd.

Brenčič v škripcih.

Kakor smo že v zadnji številki našega lista povedali, prečital je spuheljski Brenčič v državni zbornici govorček, s katerim se je grozovito osmešil. Ta „kmetički“ poslanec je pač takoj na prvi pogled vsej javnosti dokazal, da je v rodje v rokah političnih povop. Njegovo vobasanje je načelkar ali oni njegovih komandantov med večerjo in zato je tudi tako ljubivo, kakor kranjske klobase s kislim zeganem. Brenčiča zaradi tega „govora“ vse pomiljuje. Le tako mimogrede dal mu je delavni in splošni mariborski poslanec Wastian par moralnih zašušnic, ki se jih bode menda ta Brenčič za dalje časa zapomnil. Poslanec Wastian odgovoril je Mihčetu približno tako-le: — „Človek bi mislil, da bode imel kmetički poslanec, ki se ga je pobralo iz sveže grude in ga presadilo v to zbornico, nekajeno sodbo za nenaumno naziranje. Ali Brenčič je svojim govorom proračunski debati to mnenje izjalovil. Kajti njemu na srcu ležeče, od njega izražene zadeve so šle skozi retorte in piskerčke v rokah anih doktorjev Korošec, Benkovič in Vertovšek; torej nimajo te zadeve ničesar več od lastne Brenčičeve sodbe na sebi. Brenčiču torej nimamo več človeka, ki nam o stojne misli. Govornik (Wastian) se nam misli natanko pečati z Brenčičevim govorom. Ali

najprve hoče omeniti, da je Brenčič trdil, da večina političnih uradnikov na spodnjem Štajerskem ne razume slovenščine. Pribito bodi, da je pri pol. oblastih na spodnjem Štajerskem 15—20 uradnikov, ki slovenščino popolnoma govorijo; pisarniški uradniki jo razumejo vsi. (Ali zna Brenčič pošteno slovenščino? Ali jo je znal njegov predhodnik Ploj? Koliko je slovenskih kmetov, ki slovniško slovenščine razumejo? Op. uredn.). Le pri pošti v Mariboru znaša delež slovenščine 43%... Brenčič pa je tudi na tiste dneve nazaj posegel, v katerih je (prvaška) Cril-Methodova družba v Ptuj svoj šhod odbržala. Ia Brenčič je omenil nekega Slovenca (ki je lastni brat Brenčiča! Op. uredn.), ki je bil takrat na tri tedne zapora ter na globo 500 K obsojen, ker je dva stražnika dejansko napadel. V sodnem senatu, ki ga je obsodil, sedela sta dva Slovenca in dva Nemca. Milostno prošnjo, da bi se zapor v globo spremenil, je najvišja inštanca odklonila. Niti sence dokaza ni, da bi bilo dotičnemu Slovencu kaj denarja ukradenega, kakor je to Brenčič trdil. Ali Miha Brenčič zavzema se je tudi za podržavljenje gimnazije v Ptuj in razširjenje celjske spodnje gimnazije v višjo gimnazijo. Čuditi se moramo, da se (slovenski) kmetički poslanec za razširjenje gimnazij zavzema, ko mora vendar vedeti, da se s tem le duševni proletarijat pomnoži. Tisti študent, o katerem je Brenčič govoril, je bil zopet njegov brat. Izključen je bil zaradi tega, ker je hotel kot študent politično draštvo ustanoviti, s katerim bi zlasti pri ljudskem šteju komisarje v njih delu nadzoroval. Izključen pa je bil tisti študent edino iz ptujske gimnazije in to je tudi oblast potrdila. Govornik je omenil nadalje, da kmetičska družba, kateri na čelu stoji deželni glavar grof Attems, strogo pravično postopa in da ji veljajo pri razdelitvi subvencij zgolj stvarni razlogi. Ako se želi delaz možnost štajerskega deželnega zbora, potem se ne sme take govornike pošiljati, kakor je Brenčič. Kajti ravno Brenčičev govor dokazuje zopet, kdo v štajerski deželi mir moti“...

Tako približno je opral izobraženi, z lastnimi možganami misleči poslanec Wastian spuheljskega Mihčeta. In Brenčiču se je vse smejalo... Saj je možicelj dokazal, da je le politični „bajaco“ v rokah klerikalcev, da mora največje neumnosti in laži blebetati, ako mu to en Korošec ali Benkovič zapovesta. Najbolj osmešil se je pa Miha s tem, da se je v prvem svojem govoru v državni zbornici za svoja lastna brata potegoval. Kmetičske potrebe so temu možicu deveta briga. Zato je le kričal za višje šole, da bi moral kmet še več davka plačevati in da bi prišlo še več kmetičskih posestev na boben. In za svoja dva brata se je navdušeno zavzemal, čeprav se je sramoval njuna imena povedati; za starejšega brata, ki je bil več tednov zaprt zaradi politike, in za mlajšega brata, ki je dobil še kot mokronosi šolarček brco zaradi politike... To je Brenčičevo delo! Sramota in

žalost za volilce, ki so res upali, da jim bode ta spuheljski kričak kaj pomagal!

Politični pregled.

Deželni zbori bodejo glasom poročil takoj po novem letu na kratko zasedanje sklicani. Edino gorškega se namerava baje razpustiti, ker se stranke nočejo sporazumeti. Vlada te vesti sicer še ni potrdila.

Bela vrana. Novi škof v Splitu (Dalmacija) izdal je za njemu podrejeno duhovščino pastirsko pismo, v katerem nastopa odločno proti političnemu delovanju duhovščine. Škof svetuje duhovščini, naj ta pusti vsa politiko in naj se briga edino za dušni blagor ljudstva! To je prava pot in tega naj bi se tudi slovenski duhovniki držali!

Proti farovškim kuharicam. Papež pripravlja novi „moto propria“, v katerem bodejo ojstre določbe glede mravnostnega življenja duhovščine. Duhovnikom se bode zopet strogo prepovedalo, stanovati pod eno streho z ženskami. Celo sorodnice duhovnikov ne bodejo smele več v farovških stanovati. Duhovniki bodejo morali imeti edino moške strežaje. No, zdaj se bodejo pa gotovo farovške kuharice spuntale!

Neverjetni škandal se je zgodil zopet v naši škandalih tako bogati državni zbornici. Posl. Malik, katerega so pri zadnjih ojih volitvah tudi slovenski prvaki volili, čeprav so svoj čas proti njemu ogejn in žveplo bluvali, bil je namreč od častnega sodišča obsojen. Odvzeta mu je s tem vsa možka čast in mož je za javnost mrtev. Vse to je spravilo moža v tako nervoznost, da je prišel s pasjim bičem v zbornico in je z njim v strastnem razgovoru parkrat posl. Hummer udaril. Ta škandal se obsoja sam in poročilo samemu nimamo ničesar pristaviti. Za nas je ravno Malik — bil. Kar se pa prvaških listov tiče, jih opozarjamo le na dejstvo, da je ravno slovenska stranka pasji bič v politiko vnela. Opozarjamo le na slučaj, ko jih je dobil Benkovič od dr. Serneca s pasjim bičem. V splošnem pa upamo, da pride državna zbornica enkrat do spoznanja, da je treba nedostojne poslance vseh narodov in strank na ta ali oni način izbaciti. Kajti zbornica ni vežbališče za žgahnjarske psovke in poulične pretepače, marveč resnemu gospodarskemu delu posvečen prostor. S tem je za nas ta žalostni škandal končan!

Dopisi.

Sv. Lovrenc Sl. g. Zopet so pri nas fantje v svoji pijanosti divjali z noži na posestnika Bežjaka od Senčaka; v nedeljo ponoči na glavni stezi blizo gostilne Rebernak so ga smrtnonevarno ranili. To je žalostno in v špot celi fari in vprašati se moramo, kje je vzrok, da naša mladina tako grozno propada na pot hudodelstva?! Poglejmo si našo šolo in deco; kaj počenja mladina, ko pride na prosto? Vidimo, da mlad šolar že nož tam kaže in se grozi proti svojim sošolcem: „jaz te čohnem“, ali meče kamenje, ali pa divja po vasi in se iz starih ljudi norca dela... Taka „izobrazba“ dece pomeni žalostno prihodnost, in vprašati se moramo, ali je mogoče, da se otrok v šoli tako goji?! Mi nismo sovražniki učiteljev; ali tukaj zahtevamo, da se naši deci take hudobije ne dopuščajo! Učitelj je vzgojitelj v šoli naše dece in on je po postavi zavezan, da take surovosti otrokom ne dopušča. Mi bodemo tudi višjo šolsko oblast prosili, da naj ojstro nastopi, drugače bode naša bodočnost še bolj žalostna. Pa tudi stariši imate veliko odgovornost; dajajte strah vaši deci; bodite poštene in dajte lepe zglede mladini in videli boste, da pridemo vsi na boljša pota. Domačin.

Smarje pri Ljutomerju. Naš list prinesel je

v 40. številki iz Šmarja dopis, v katerem se skuša nekega gospoda A. H. smešiti. Zdaj smo izvedeli, da je dotični dopis na neresnični podlagi sestavljen in da nimamo prav nobenega vzroka, dotičnega gospoda smešiti ali napadati. Dotični dopisnik je storil na vsak način veliko napako, da je brez vzroka ali pa zgolj iz osebnega sovraštva svoje vrstice spisal. Prosimo torej iz lastnega nagiba g. A. H., naj to napako odpusti, ki se je v naglici in brez poznavanja razmer zgodila. — Uredništvo „Štajerca“.

Nič ni boljšega

za hitro prireditev jako okusne goveje juhe kot

Kreuzstern **MAGGI** JEVE

kocke za govejo juho

à 5 vinarjev.

MAGGI'jeve kocke za govejo juho so čista, najboljša goveja juha v trdi obliki in vsebujejo tudi potrebno sol in dišave.

Prave samo z imenom MAGGI in z varstveno znamko zvezdo s križcem. 391

Novice.

Iz Spodnje-Stajerskega.

Zopet zločinsko pobalinstvo. Kakor znano, rodi prvaška hujskarija v ptujskem okraju prav žalostne plodove. Izkazuje se to hujskanje zlasti v napadih na mirne meščane ali tujce, ki pridejo v take kraje. In posledica je, da izostajajo kupci, — mirni slovenski kmet pa izgublja zaradi slovenskih hujskačev potrebne odjemalce. Prvakom je seveda vse eno, je-li ima naš kmet kaj za jesti ali ne. Za svojo politiko prodajo ti brezvestneži tudi srečo ljudstva!... Ali napadov na osebo se človek konečno še obvari, kajti mi živimo v Avstriji in ne na Srbskem, in pri nas veljajo postave! Največji dokaz prvaške podivjanosti leži v dejstvu, da celo nežno sadno drevje prvaški bandini sveto. To je tako škandalozno divjaštvo, da se ga mora sleherni Slovenec sramovati. Svoj čas je sicer celo slovenski list „Sloga“ svoje čitatelje hujskal v pokončevanje od ptujskega naprednega okrajnega zastopa nasajenih sadnih drevesc. In zato ni čuda, da se ti zločini vedno ponavljajo. Ravno se nam poroča, da je hudičeva roka zopet na cesti od Spuhlja v Borovec in od Turniša na Pobrežje divjala. Neznani lopovi so namreč 42 sadnih drevesc uničili. Vprašamo zadnjega poštenega človeka, je-li zamore le z eno besedico to lumparijo zagovarjati? Divja zverina bi ne bila tako brezsrčna, kakor taka beštija v človeški podobi! Takemu zločincu v obraz pljuniti bi bila zanj čast! Zanimivo je le, da se ti zločini večidel v fari Št. Vid in sv. Marko pri Ptujju dogajajo. Treba bi bilo, da bi enkrat duhovščina proti temu nastopila in raz prižnice take pobaline posvarila. Okrajni zastop dal bode 50 kron tistemu, kite zločince naznani. Prosimo torej pošteno prebivalstvo, da nam pomaga, da se take lopove roki kazne izroči.

Iz sv. Lovrenca pri Mariboru čujemo, da se dolgi tamošnjega učitelja g. Jos. Schatz, da nam je on vposlal članek, ki smo ga objavili dne 22. oktobra o žalostnih razmerah v sv. Lovrencu. To lažljivo sumničenje prvaških hujskačev ima seveda edini namen, škodovati g. Schatzu. Seveda je to sumničenje, kakor vse, kar prihaja od slovenskih prvakov, zlagano. Uredništvo „Štajerca“ pribije torej tem potom,

da g. Schatz dotičnega članka ni spisal, da sploh ni v nobeni zvezi s tistim člankom in da smo članek od vse druge strani sprejeli. Sicer pa opozarjamo lovrenške prvake, da bode „Štajerc“ še marsikaj o tamošnjih škandalih poročal in to vkljub sumničenju nedolžnih oseb. G. Schatzu pa svetujemo, da naj vsacega prvaka primerno za ušesa prima, kateri bi ga kaj neresničnega dožil! Sicer pa naj g. Schatz tudi pomisli, da oslovski glas lovrenškega prvaštva ne gre v nebesa...

Nadomestne volitve v trgovsko in obrtno zbornico v Gradcu. Oziraje se na tozadevni inzerat v današnji številki, poročamo še, da so volilni zapisniki za te volitve v svrhu vložitve ugovorov od 13. do 26. novembra 1911 v pisarni trgovske in obrtniške zbornice (Gradec, Neutorgasse 57, I. nadstr.) in za vsak okraj pri c. k. davnemu uradu med uradnimi urami razpoloženi. Ugovore se ima ustmeno ali pismeno neposredno pri c. k. volilni komisiji trgovske in obrtne zbornice vložiti i. s. tako, da se jih najkasneje 26. nov. 1911 c. k. pošti izroči.

Umril je v Rogiški Slatini občinski predstojnik g. Joh. Stoinschegg v 63. letu svoje starosti. Pokojnik bil je eden najpridnejših mož kopaljšča in je vžival splošno spoštovanje ter zaupanje. Bil je vrlo naprednega mišljenja. Lahka mu zemljica!

Nemška šola v sv. Lenartu sl. g. uspeva prav lepo in ji tudi vsa prvaška gonja ne more škodovati. Vkljub temu, da se mnogo otrok iz raznih vzrokov ni sprejelo, vpisalo se je letos 148 otrok v nemško šolo, torej več kakor lani. Ljudstvo pač vidi, kje je doseči lepih uspehov za deco!

Zgradba nove ceste. Hvala pridnosti naprednega okrajnega zastopa ptujskega, ki je povzročil, da se je pričela cesta Salmandorf-Brezovic graditi. Ta cesta je za tamošnjo prebivalstvo velikega pomena.

Troški šole v sv. Jurju j. ž. Ravno zdaj, ko je poslanec Breučič v državnem zboru na komando političnih kaplanov psoval upravo štajerske dežele, češ da ne dovoli ničesar za slovensko ljudstvo, prinašajo listi zopet novice o troških kmetijske šole v sv. Jurju. Kakor znano, znašajo troški te šole, v katero zahaja le par fantičev, 492.000 K. Da se jih poplača, naročil je deželni zbor s sklepom dne 10. januarja 1900 deželnemu odboru, da naj ta sprejme posojilo. Deželni odbor je to tudi storil in napravil pri nekemu zavodu potrebni dolg. Z ozirom nato, da znaša ustanovni donesek države 155.000 K, ki se ga izplača v 6 letnih obrokih (prvi obrok v znesku 26.000 K se je že izplačal), sprejel je deželni odbor posojilo v znesku 129.600 K proti 4 1/2% obrestovanju, ki se bode v 5 letnih obrokih nazaj plačalo; nadalje sprejel je še posojila za 273.000 K proti 4 1/2% obrestovanju in amortizaciji v 100 pollet-

nih obrokih. Iz teh števil je razvidno, koliko stane „univerza“ v sv. Jurju, ki gotovo ne odgovarja spodnještajerskim potrebam in ki je vsled tega uresničena, da se je eno političnih zahtev naših dolgojezičnih prvakov izpolnilo. Privoščimo gotovo našemu kmetu kolikor mogoče strokovne izobrazbe; ali mi stojimo tudi na stališču, da se bremena naših davkoplačevalcev ne sme s političnimi zahtevami povečati.

Vinski nakup. Zveza kmetijskih zadrug na Štajerskem nakupila bode v kratkem za deželno vzorne kleti v Eggenbergu večjo množino letnjega in tudi starejšega vina iz vseh štajerskih goric. Kdor bi hotel kaj prodati, naj se glede pogojev obrne na naslov: „Verband landw. Genossenschaften, Graz, Franzensplatz 2.“ Vinski promet v vzorni deželni kleti znašal je lanske leto 9090 hektolitrov.

V mariborskem okraju so sejmi zopet dovoljeni; izvzeti sta le dve občini, v katerih vlada še vedno kuga na gobeih in parkljah.

Ogenj. V Slov. Bistrici pogorelo je mizarje Lorber gospodarsko poslopje, hlevi in z njimi vsa krma. Gasilci in vojaki so hišo rešili. Škode je za 2.400 K. Baje so otroci zažgali.

Otroci zažgali so Veganovo hišo v Sodinih pri Ptujju, ki je popolnoma pogorela. Škode je za 1500 K, medtem ko je lastnik komaj za 600 K zavarovan. Pogorelo je tudi mnogo žitja in dve svinji.

Vlomili so neznani tatovi v minoritsko cerkev v Ptujju in pokradli mnogo zlatinca.

Hudo spanje. Kmetijski fant Ferdo Jamnik v Rastju ima vedno hude sanje. Zadnjič je v spanju skozi okne svojega stanovanja skočil; podel je 7 m globoko na tlak in obležal težko ranjen.

Star dezertjer. Pri Hočah vjeli so te dni dragonca Leopolda Keršič, ki je že četrtič od vojakov pobegnul in ki služi vsled tega že 18 let. Zdaj je orožnikom tudi nevarno grozil. Dezertjer je že 38 let star.

Goreči voz. V Grobelnu sta se srečala dva voza; trčila sta se skupaj in pri temu je padel voz posestnika Klanjšeka 2 m globoko čez breg. Na vozu je bilo več oseb, ki so bile ranjene. Tudi je bilo mnogo v slamo zavite posode razbite. Poleg tega je razbita svetilka vnela slamo. Škode je za 400 K.

Zaradi meje skregala sta se v Starivasi kmeta Kociper in Ramšak. Prvi je poleg tega na Ramšaka z revolverjem streljal. Zagovarjati se bode imel pred sodnijo.

Požar. V sv. Lenartu sl. g. je pogorel hlev posestnika Fr. Senekowitsch in z njim tudi mnogo krme. Pogorelec je zavarovan. Gasilci so rešili, kar je bilo mogoče.

Večja tatvina. V Laškem trgu so v hotelu Henke vlomili tatovi in pokradli 100 K blaga. Ker so se v zadnjem času v Celju, Zidanem-

Iz vojske.



Italijanske truppe bei dem Brunnen, Bumeliana (Wasser der Tule) in der Oase bei Tripolis.

Iz vseh poročil o italijansko-turški vojni se da posneti, da so Turki z Arabci po raznih bojih zopet vse trdnjave in fore okoli Tripolisa nazaj pridobili. Laška posadka je torej zdaj tako rekoč v mestu Tripolisu oblegovana in se ne more na nobeno stran gibati. Najvažnejša postojanka Turkov je trdnjava Bumeliana, katero kaže naša slika. V tej oazi (tako se imenuje plo-

ovite kose zemlje v puščavi) je tudi izvir vode za mesto Tripolis. Ker imajo to zdaj Turki v rokah, morajo Lahit vodo na parnikih iz Italije dobavljati. Naša slika kaže studence pri Bumeliani, ko so bili še v lasti Italijanov; zato vidimo tam tudi italijanske vojake. Kakor rečeno, pa so jih zdaj že Turki preprodili in je položaj Italijanov vsled tega z vsakim dnevom resnejši.